Etelä-Suomen maakunnat
Lisätiedot Niina Pautola-Mol
Päijät-Hämeen liitto
21.5.2025

Etelä-Suomen maakuntien näkemyksiä EU:n monivuotiseen rahoituskehykseen ja koheesiopolitiikkaan

21.5.2025 TaV@eduskunta.fi

Asia: Jatkokirjelmä EJ 2/2025 vp - E 31/2024 vp Ennakkovaikuttaminen tulevaan EU:n monivuotiseen rahoituskehykseen (2028–)

Etelä-Suomen maakuntien näkemyksiä EU:n monivuotiseen rahoituskehykseen ja koheesiopolitiikkaan

Etelä-Suomen maakunnat (Varsinais-Suomen liitto, Uudenmaan liitto, Päijät-Hämeen liitto, Kymenlaakson liitto ja Etelä-Karjalan liitto) kiittävät mahdollisuudesta lausua EU:n monivuotiseen rahoituskehykseen liittyen.

Aluelähtöisyys ja monitasoinen hallinta

Jatkokirjelmässä todetaan, että komission ennakkotietojen mukaan jäsenvaltioille suoraan kohdentuvan rahoituksen käyttöä ohjattaisiin jatkossa yhdellä jäsenvaltiokohtaisella suunnitelmalla, jonka sisällöstä sovittaisiin jäsenvaltion ja komission kesken.

Etelä-Suomen maakunnat korostavat itsehallinnollista aluelähtöisyyttä ja alueiden vahvaa roolia koheesiopolitiikan suunnittelussa ja toimeenpanossa. Maakunnat ovat aluekehityksen asiantuntijoita, ja niillä tulee olla keskeinen rooli kansallisen suunnitelman laadinnassa.

Koheesiopolitiikan on perustuttava todellisiin kehitystarpeisiin ja strategisen kilpailukyvyn vahvistamiseen. Rahoituksen jakoperusteita tulee tarkastella uudelleen, ottaen huomioon esimerkiksi ikääntymisen, rakennemuutoksen ja turvallisuusympäristön muutosten vaikutukset.

Koheesiopolitiikan tulee kattaa koko Suomi

Koheesiopolitiikan on tuettava oikeudenmukaisesti koko Suomen aluekehitystä. Myös kehittyneillä alueilla voi esiintyä kehitysloukkuja, jotka johtuvat äkillisistä rakennemuutoksista, toimintaympäristön muutoksista tai geopoliittisista jännitteistä.

Rahoituskehyksen painopisteet

Etelä-Suomi painottaa seuraavia prioriteetteja: Strategisen kilpailukyvyn vahvistaminen, puhdas siirtymä ja ilmastotoimet, osaamisen kehittäminen,

elinkeinorakenteen uudistaminen ja kokonaisturvallisuuden parantaminen koko unionin alueella

Itäinen Suomi ja ulkorajat

Venäjän hyökkäyssota on muuttanut turvallisuusympäristöä pysyvästi. Etelä-Suomen maakunnat tunnistavat itäisen Suomen ja ulkoraja-alueiden erityisaseman.

Turvallisuusympäristön muutokset vaikuttavat koko Suomeen. Tarkastelussa tuleekin huomioida turvallisuusympäristön muutosten aiheuttamat sosio-ekonomiset haasteet ja koko Suomen turvallisuuteen ja kriisinsietokykyyn liittyvät tarpeet.

Tuemme: Uuden jakokriteerin kehittämistä, joka perustuu itärajan pituuteen, kokonaisturvallisuuden laajaa tulkintaa (ml. elinvoima ja kilpailukyky), sekä maa- ja meriulkorajojen merkityksen vahvistamista.

Yksinkertaistaminen ja vaikuttavuus

Monivuotisen rahoituskehyksen tulee tukea vaikuttavuutta. Hallinnollista taakkaa tulee keventää, ohjelmien määrää supistaa ja sääntöjä yksinkertaistaa. Suhtaudumme myönteisesti tulosperusteisten mallien tarkasteluun, mutta vastustamme keskitettyä hallintomallia, joka etääntyy alueista ja heikentää vaikuttavuutta.

Kaupungit ja innovaatioekosysteemit

Kaupungit ovat keskeisiä innovaatiotoimijoita. Koheesiopolitiikassa on vahvistettava käytäntöjä, jotka tukevat paikkaperustaisia innovaatioekosysteemejä sekä korkeakoulujen ja yritysten yhteistyötä.

Maaseutu ja maatalous

CAP:n tulevassa kehittämisessä tulisi siirtyä hehtaariperusteisuudesta vaikuttavuusperusteisuuteen. Aktiiviviljelijöiden tukea tulee vahvistaa. Maaseudun kehittämistä ja Leader-toimintaa tulee kehittää edelleen paikallistason osallistumisen vahvistamiseksi.

TKI-toiminta ja kilpailukyky

EU:n tulevaisuuden TKI-politiikan osalta pidämme tärkeänä avoimeen kilpailuun ja korkeaan laatuun perustuvaa TKI-rahoitusta. Rahoituksen tulee kattaa koko innovaatioketju, tutkimuksesta kaupallistamiseen. Erityisesti on

vahvistettava Pilari II -toimintoja ja alueellisia innovaatioalustoja. TKI-rahoitus on strateginen investointi, jolla on pitkän aikavälin kansantaloudellisia vaikutuksia.

Liikenne ja sotilaallinen liikkuvuus

Euroopan tasolla on varmistettava, että EU:n rahoitusvälineillä pystytään vauhdittamaan koko Euroopan kilpailukykyä, turvallisuutta ja sotilaallista liikkuvuutta. Hallituksen tulee huolehtia, että TEN-T-ydinverkolle ja laajennetulle ydinverkolle asetetut tavoitteet saavutetaan tavoiteaikataulussa.

EU:n rahoituksen tulee tukea sotilaallista liikkuvuutta ja turvallisuutta. Verkkojen Eurooppa -ohjelmalla (CEF) on tuettava rajat ylittävien hankkeiden lisäksi kansallisesti merkittäviä hankkeita. Myös Itämeren merenkulun ja keskeisten satamien kehittäminen on osa unionin kokonaisturvallisuutta.

Yhteenvetona

Koheesiopolitiikan tulee olla koko EU:n ja koko Suomen yhteinen kehittämisväline, joka huomioi alueelliset erityispiirteet, tukee uudistumista ja vahvistaa EU:n strategisia tavoitteita. Etelä-Suomen maakunnat ovat sitoutuneita EU:n yhteisten tavoitteiden toteuttamiseen ja alueellisen vaikuttavuuden vahvistamiseen